

Predmet C-535/19**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

12. srpnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Augstākā tiesa (Senāts) (Latvija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

9. srpnja 2019.

Žalitelj:

A

Druga stranka u kasacijskom postupku:

Veselības ministrija

Predmet glavnog postupka

Kasacijski postupak koji se odnosi na odluku nacionalnih tijela da ne upišu stranog državljanina u registar korisnika zdravstvene zaštite na teret državnog proračuna i na temelju koje mu se uskraćuje izdavanje europske iskaznice zdravstvenog osiguranja.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a, sud koji je uputio zahtjev traži tumačenje Uredbe br. 883/2004 i Direktive br. 2004/38, kao i članaka 18., 20. i 21. UFEU-a, kako bi se pojasnila primjenjivost Uredbe br. 883/2004 na usluge javne zdravstvene zaštite i uvjete u skladu s kojima država može strancu, nezaposlenom građaninu Unije, uskratiti pristup zdravstvenoj zaštiti. Također pita je li zakonita situacija u kojoj se navedenoj osobi može uskratiti pravo na usluge zdravstvene zaštite na trošak države u svim predmetnim državama članicama.

Prethodna pitanja

1. Treba li smatrati da je javna zdravstvena zaštita uključena u „davanja za slučaj bolesti” u smislu članka 3. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 883/2004?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, smiju li države članice na temelju članka 4. Uredbe br. 883/2004 i članka 24. Direktive 2004/38 – radi izbjegavanja nerazmjernih zahtjeva za socijalna davanja predviđena u svrhu osiguravanja zdravstvene zaštite – građanima Unije koji u tom trenutku nemaju status radnika uskratiti ta davanja koja dodjeljuju svojim državljanima i članovima obitelji građana Unije koji imaju status radnika i nalaze se u istoj situaciji?
3. U slučaju negativnog odgovora na prvo pitanje, smiju li države članice na temelju članka 18. i 21. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članka 24. Direktive 2004/38 – radi izbjegavanja nerazmjernih zahtjeva za socijalnih davanja predviđena u svrhu osiguravanja zdravstvene zaštite – građanima Unije koji u tom trenutku nemaju status radnika uskratiti ta davanja koja dodjeljuju svojim državljanima i članovima obitelji građana Unije koji imaju status radnika i nalaze se u istoj situaciji?
4. Je li u skladu s člankom 11. stavkom 3. točkom (e) Uredbe (EZ) br. 883/2004 situacija u kojoj se građaninu Europske unije koji ostvaruje pravo na slobodu kretanja uskraćuje pravo na usluge javne zdravstvene zaštite na trošak države u svim predmetnim državama članicama?
5. Je li u skladu člankom 18. člankom 20. stavkom 1. i člankom 21. Ugovora o funkcioniranju Europske unije situacija u kojoj se građaninu Europske unije koji ostvaruje svoje pravo na slobodu kretanja uskraćuje pravo na usluge javne zdravstvene zaštite na trošak države u svim predmetnim državama članicama?
6. Treba li zakonitost boravka u smislu članka 7. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/38 tumačiti na način da osobi daje pravo pristupa sustavu socijalne sigurnosti i da također može biti razlog njezina isključenja iz tog sustava? Konkretno u ovom predmetu, treba li smatrati da se činjenicom da je podnositelj zahtjeva sveobuhvatno zdravstveno osiguran – što je jedan od uvjeta za zakonitost boravka u skladu s Direktivom 2004/38 – može opravdati neuključivanje podnositelja zahtjeva u sustav zdravstvene zaštite na trošak države?

Pravni okvir Unije

Članak 18., članak 20. stavak 1., članak 20. stavak 2. prvi podstavak točka (a), članak 21. i članak 168. stavak 7. Ugovora o funkcioniranju Europske unije;

Uvodne izjave 1., 2., 3., 4. i 10., članak 7. stavak 1. točka (b), članak 14. stavci 1. i 2. te članak 24. Direktive 2004/38/EZ o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica;

Uvodna izjava 45., članak 3. stavak 1. točka (a) , članak 3. stavak 5., članak 4. te članak 11. stavak 3. točka (e) Uredbe br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Sudska praksa Suda

Presude Suda

- od 27. ožujka 1985., Hoeckx (C-249/83, EU:C:1985:139, t. 12.);
- od 27. ožujka 1985., Scriver i Cole (C-122/84, EU:C:1985:145, t. 19.);
- od 12. lipnja 1986., Ten Holder (C-302/84, EU:C:1986:242, t. 21.);
- od 16. srpnja 1992., Hughes (C-78/91, EU:C:1992:331, t. 17.);
- od 11. srpnja 1996., Otte/Njemačka (C-25/95, EU:C:1996:295, t. 22.);
- od 5. lipnja 1997., Land Nordrhein-Westfalen/Uecker i Jacquet/Land Nordrhein-Westfalen (C-64/96, EU:C:1997:285, t. 23.);
- od 5. ožujka 1998., Molenaar (C-160/96, EU:C:1998:84, t. 19., 20. i 21.);
- od 20. rujna 2001., Grzelczyk (C-184/99, EU:C:2001:458, t. 31.);
- od 11. srpnja 2002., D'Hoop (C-224/98, EU:C:2002:432, t. 28);
- od 17. rujna 2002., Baumbast i R (C-413/99, EU:C:2002:493, t. 84. i sljedeće, t. 91.);
- od 7. studenoga 2002., Maaheimo (C-333/00, EU:C:2002:641, t. 23.);
- od 2. listopada 2003., Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539, t. 26.);
- od 7. rujna 2004., Trojani (C-456/02, EU:C:2004:488, t. 31. i sljedeće);
- od 19. listopada 2004., Zhu i Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, t. 32.);
- od 15. ožujka 2005., Bidar (C-209/03, EU:C:2005:169, t. 33.);
- od 12. srpnja 2005., Schempp (C-403/03, EU:C:2005:446, t. 17., 18. i 20.);
- od 18. srpnja 2006., De Cuyper (C-406/04, EU:C:2006:491, t. 23.);

od 1. travnja 2008., Gouvernement de la Communauté française i Gouvernement wallon (C-212/06, EU:C:2008:178, t. 39.);

od 22. svibnja 2008., Nerkowska (C-499/06, EU:C:2008:300, t. 26. i 29.);

od 25. srpnja 2008., Metock i dr. (C-127/08, EU:C:2008:449, t. 82.);

od 4. ožujka 2010., Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, t. 43.);

od 5. svibnja 2011., McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277, t. 39.);

od 30. lipnja 2011., da Silva Martins (C-388/09, EU:C:2011:439, t. 38. i navedena sudska praksa te t. 41.);

od 24. travnja 2012., Kamberaj (C-571/10, EU:C:2012:233, t. 86.);

od 21. veljače 2013., N. (C-46/12, EU:C:2013:97, t. 27. i 28.);

od 19. rujna 2013., Brey (C-140/12, EU:C:2013:565, t. 46., 70. i 71.);

od 11. studenoga 2014., Dano (C-333/13, EU:C:2014:2358, t. 59. i 60.);

od 26. veljače 2015., Martens (C-359/13, EU:C:2015:118, t. 25.);

od 15. rujna 2015., Alimanovic (C-67/14, EU:C:2015:597, t. 62.); mišljenje nezavisnog odvjetnika u tom predmetu, t. 85.;

od 16. rujna 2015., Komisija/Slovačka (C-433/13, EU:C:2015:602, t. 70., 71. i 73.);

od 25. veljače 2016., García-Nieto i dr. (C-299/14, EU:C:2016:114, t. 38. i 50.);

od 14. lipnja 2016., Komisija/Ujedinjena Kraljevina (C-308/14, EU:C:2016:436, t. 76.);

od 30. svibnja 2018., Czerwiński (C-517/16, EU:C:2018:350, t. 33.);

od 25. srpnja 2018., A (C-679/16, EU:C:2018:601, t. 33., 56., 57. i 60.);

mišljenje nezavisnog odvjetnika [M. Watheleta] od 26. srpnja 2017. u predmetu Gusa (C-442/16, EU:C:2017:607, t. 52.).

Temeljne odredbe nacionalnog prava

Članak 17. Ārstniecības likumsa (Zakon o medicinskom liječenju) (koji je bio na snazi do 31. prosinca 2017.);

Članci 7., 9. i 11. Veselības aprūpes finansēšanas likumsa (Zakon o financiranju zdravstvene zaštite) (koji je stupio na snagu 1. siječnja 2018.).

Kratak prikaz činjeničnog stanja i glavnog postupka

- 1 Žalitelj je talijanski državljanin koji je sklopio brak s latvijskom državljanicom. Krajem 2015. ili u siječnju 2016. napustio je Italiju i preselio se u Latviju kako bi živio sa svojom obitelji. On namjerava dugoročno ostati u Latviji kako bi skrbio o svojoj djeci. Žalitelj ima prijavljeno boravište u Latviji. On navodi da je visokokvalificirani inženjer i da je u trenutku podnošenja tužbe tražio posao. Prema njegovu mišljenju, traženje posla treba tumačiti kao želju da se integrira u latvijsko društvo i postane njegov punopravni član uz latvijske državljane. U ovom je trenutku žalitelj u radnom odnosu. Žaliteljev boravak u Latviji temelji se na potvrdi o prijavi građanina Europske unije, koja se u skladu s latvijskim pravom smatra dozvolom za privremeni boravak.
- 2 Žalitelj je krajem 2015. obavijestio nadležna talijanska tijela o svojem preseljenju u Latviju. Stoga je upisan u Anagrafe degli Italiani Residenti all'Estero (registar talijanskih državljanina koji žive u inozemstvu, A.I.R.E.); u taj se registar upisuju osobe koje su se preselile i nastanile izvan Italije tijekom razdoblja duljeg od 12 mjeseci. Budući da osobe upisane u taj registar imaju boravište u inozemstvu, one nemaju pravo pristupa javnoj zdravstvenoj zaštiti u Italiji.
- 3 Žalitelj je 22. siječnja 2016. zatražio od Latvijas Nacionālajais veselības dienests (Državna zdravstvena služba, Latvija) upis u registar korisnika usluga zdravstvene zaštite i izdavanje europske iskaznice zdravstvenog osiguranja. Odlukom od 17. veljače 2016. Državna zdravstvena služba odbila je žaliteljevu prijavu za upis u registar te mu uskratila iskaznicu. Odlukom od 8. srpnja 2016., Veselības ministrija (Ministarstvo zdravlja, Latvija) potvrdila je odluku Državne zdravstvene službe te je istaknula da iz članka 17. prvog stavka Zakona o medicinskom liječenju proizlazi da građani Unije koji nisu radnici ili samozaposlene osobe nisu obuhvaćeni kategorijama osoba koje se mogu koristiti uslugama zdravstvene zaštite na trošak države. Budući da žalitelj nije radnik ni samozaposlena osoba u Latviji i da je talijanski državljanin koji boravi u Latviji na temelju potvrde o prijavi građanina Europske unije, žalitelj nije obuhvaćen kategorijama osoba navedenih u članku 17. Zakona o medicinskom liječenju, kojima se te usluge pružaju na teret državnog proračuna. Na temelju članka 17. petog stavka Zakona o medicinskom liječenju, žalitelj je dužan platiti zdravstvene usluge.
- 4 Žalitelj je protiv odluke Ministarstva zdravlja podnio tužbu u upravnom sporu Administratīvā rajona tiesi (Općinski upravni sud, Latvija), koja ju je odbila.
- 5 Administratīvā apgabaltiese (Okružni upravni sud, Latvija), nakon što je ispitala predmet u žalbenom postupku, odbila je žalbu presudom od 5. siječnja 2018. zbog razloga koji se navode u nastavku.
- 6 Žalitelj je građanin Unije koji ne obavlja gospodarske djelatnosti i nastanjen je u Latviji. Stoga se u skladu s člankom 11. stavkom 3. točkom (e) Uredbe br. 883/2004 u ovom predmetu primjenjuje latvijsko zakonodavstvo, uključujući

članak 17. Zakona o medicinskom liječenju. Žalitelj nije obuhvaćen kategorijama osoba navedenih u članku 17. Zakona o medicinskom liječenju kojima se te usluge pružaju na teret državnog proračuna pa to u skladu s člankom 17. petim stavkom navedenog zakona podrazumijeva da je dužan platiti navedene usluge.

- 7 U skladu s člankom 7. stavkom 1. točkom (b), člankom 14. stavcima 1. i 2. te člankom 24. Direktive 2004/38, kao i sa sudskom praksom Suda Europske unije, u razdoblju duljem od tri mjeseca i kraćem od pet godina, država članica nije dužna državljaninu druge države članice odobriti pravo na socijalnu pomoć. Tim se pravilom nastoji postići legitiman cilj zaštite financijskih interesa države članice domaćina. Žalitelj se želi koristiti svim zdravstvenim uslugama u Latviji iako ne ispunjava nijedan od uvjeta utvrđenih Uredbom br. 883/2004 (ni one iz članka 17. ni iz članka 12. niti iz članaka 23. do 26.) kako bi mu se to pravo odobrilo.
- 8 Iz članka 168. stavka 7. UFEU-a i iz sudske prakse Suda proizlazi da je Latvija ovlaštena donositi posebne odredbe za svoj sustav socijalne sigurnosti i da se taj sustav ne može smatrati izvorom diskriminacije samo zato što ima štetne učinke na žalitelja. Kako sudskom praksom Suda Europske unije tako i sudskom praksom Satversmes tiese (Ustavni sud, Latvija), Latviji je sustavno priznato diskrecijsko pravo da u slučaju ograničenih javnih sredstava odredi kategorije osoba koje će se koristiti zdravstvenim uslugama na teret državnog proračuna.
- 9 Iako žalitelj zakonito boravi u Latviji u skladu s uvjetima iz članka 7. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/38 i može se opravdano pozvati na načelo nediskriminacije iz članka 24. stavka 1 navedene direktive, nejednako postupanje opravdano je jer se temelji na objektivnim razlozima i ima legitiman cilj zaštite javnih financija i prava drugih osoba na zdravstvenu zaštitu na teret državnog proračuna. S druge strane, u ovom predmetu, to je postupanje i proporcionalno jer država žalitelju jamči pružanje hitnih medicinskih usluga, iznos zdravstvenog osiguranja nije nerazmjerno visok, a ta situacija traje samo dok osoba ne stekne pravo stalnog boravka (nakon pet godina).
- 10 U skladu s latvijskim propisima, samo osobe koje ostvaruju pravo na usluge zdravstvene zaštite na teret državnog proračuna mogu dobiti europsku iskaznicu zdravstvenog osiguranja. Stoga žalitelj ne može dobiti iskaznicu zdravstvenog osiguranja.
- 11 Žaliteljev status građanina Unije ne može se usporediti sa statusom latvijskog državljanina, zbog čega žalitelj nema jednaka prava kao latvijski državljani. Sloboda kretanja osoba nije apsolutna; država članica domaćin ima pravo primijeniti drukčija pravila na svoje državljane na temelju objektivnih razloga u okviru svojeg zakonodavstva i zaštititi svoje interese kao država domaćin kako državljani druge države članice ne bi postali prekomjeren teret za njezin sustav socijalne pomoći.
- 12 Član obitelji građanina Unije koji radi u Latviji (i ima pravo na zdravstvenu zaštitu na trošak države u skladu s člankom 17. prvim stavkom točkom 3. Zakona

o medicinskom liječenju) ne može se usporediti s članom obitelji latvijskog državljanina koji radi u Latviji (i nema pravo na zdravstvenu zaštitu na trošak države). Činjenica da latvijski državljanin radi u Latviji ne znači postojanje prekograničnih elemenata pa u takvoj situaciji latvijski državljani ne ostvaruju pravo na slobodu kretanja. Međutim, kada građani Unije ostvaruju pravo na slobodu kretanja, oni moraju ispunjavati određene uvjete koji ovise i o tomu je li građanin Europske unije radnik u državi boravišta ili ne.

- 13 Žalitelj je pred Senātsom (Vrhovni sud, Latvija) podnio žalbu u kasacijskom postupku protiv presude apgabaltiese (Okružni upravni sud).

Glavni argumenti stranaka u glavnom postupku

- 14 Prema žaliteljevu mišljenju, apgabaltiesa (Okružni upravni sud) pogrešno je na njega primijenila pojam „socijalna pomoć”. Žalitelj je želio ostvariti pravo na socijalnu sigurnost, ne na socijalnu pomoć.
- 15 Tvrdi da je apgabaltiesa (Okružni upravni sud) pogrešno shvatila odnos između Direktive 2004/38 i Uredbe br. 883/2004 kad je pogrešno protumačila da se članak 7. stavak 1. točka (b) Direktive 2004/38 primjenjuje na pravo na socijalnu sigurnost koju je zatražio žalitelj.
- 16 Prema žaliteljevu mišljenju, apgabaltiesa (Okružni upravni sud) pogrešno je ocijenila da se nejednako postupanje koje proizlazi iz Direktive 2004/38 u pogledu prava građanina Unije koji ne obavlja gospodarske djelatnosti na socijalnu pomoć u drugoj državi članici Unije, odnosi i na pravo na socijalnu sigurnost. U skladu s Uredbom br. 883/2004, na žalitelja se u pogledu prava na socijalnu sigurnost primjenjuje latvijsko zakonodavstvo. U skladu s člankom 4. Uredbe br. 883/2004, građani Unije koji ne obavljaju gospodarske djelatnosti ostvaruju pravo na socijalnu sigurnost, odnosno na usluge zdravstvene zaštite, u istim uvjetima kao i državljani navedene države članice.
- 17 Legitimian cilj ograničenja prava građana Unije koji ne obavljaju gospodarske djelatnosti na socijalnu pomoć u drugim državama članicama Unije odnosi se na slučajeve u kojima se raspravlja o pitanju ispunjava li najprije građanin Unije uvjete iz članka 7. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/38. Ako ih ispunjava, ograničenja u pogledu socijalne sigurnosti i socijalne pomoći više se ne razmatraju.
- 18 Nejednako postupanje koje je primijenjeno na žalitelja u smislu članka 4. Uredbe br. 883/2004 nije proporcionalno jer žalitelj se ne može koristiti uslugama zdravstvene zaštite na trošak države ni u Italiji ni u državi koja je trenutno država njegova uobičajenog boravišta i u središtu njegovih interesa. Žalitelj se ne želi okoristiti sustavom socijalne pomoći druge države članice Europske unije, nego spojiti se sa svojom obitelji.

- 19 Čak i pod pretpostavkom da se na žalitelja može primijeniti pojam „socijalna pomoć”, to se pravo građaninu Unije koji ne obavlja gospodarsku djelatnost ne može automatski uskratiti, a da se ne ispituju relevantne činjenične okolnosti s obzirom na njegovu integraciju u društvo niti analizira proporcionalnost pomoći koja mu je dodijeljena u okviru sustava socijalne pomoći države u cijelosti.
- 20 Jamčenje jednakog postupanja prema građanima Europske unije koji ne obavljaju gospodarsku djelatnost ovisi samo o tome ispunjavaju li oni uvjete iz članka 7. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/38 kada borave u određenoj državi. To proizlazi i iz članka 18. UFEU-a, članka 24. Direktive 2004/38 i članka 4. Uredbe br. 883/2004.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 21 U konkretnom slučaju, treba utvrditi je li žalitelju opravdano uskraćeno pravo na usluge medicinskog liječenja (zdravstvena zaštita) na trošak države u skladu s člankom 17. Zakona o medicinskom liječenju (sada članci 9. i 11. Zakona o financiranju zdravstvene zaštite) kojim je Direktiva 2004/38 prenesena u latvijski pravni poredak.
- 22 Iako je žalitelj trenutno u radnom odnosu, kao što to sam navodi, ovlašten je zatražiti da se utvrdi je li imao pravo na tumačenje odluke u svoju korist, među ostalim, kako bi se spriječio nastanak slične situacije u budućnosti. Navedeni interes treba priznati kao legitimni razlog za nastavak postupka.
- 23 Prema mišljenju Senātsa (Vrhovni sud), ovaj je predmet relevantan s obzirom na niz temeljnih vrijednosti Europske unije. Kao prvo, to je građanstvo Unije (članak 20. stavak 1. UFEU-a). Kao drugo, to je sloboda kretanja i boravka, što je temeljno načelo koje proizlazi iz građanstva Unije (članak 20. stavak 2. točka (a) i članak 21. UFEU-a). Kao treće, to je zabrana diskriminacije na temelju državljanstva (članak 18. UFEU-a).
- 24 Što se tiče Direktive 2004/38 i Uredbe br. 883/2004, ciljevi tih propisa usko su povezani s pravom na slobodu kretanja građana Unije.
- 25 Iz prvih četiriju uvodnih izjava Direktive 2004/38, kao i iz njezina članka 1. točke (a), proizlazi da se glavni cilj te direktive sastoji u olakšavanju i potpori ostvarivanja temeljnog prava građanina na slobodno kretanje i boravak na području država članica (presuda Brey, t. 71.; vidjeti također presudu Metock i dr., t. 82.). To je uostalom odraženo u naslovu te direktive.
- 26 Uredba br. 883/2004 donesena je radi koordinacije nacionalnih sustava socijalne sigurnosti država članica s ciljem učinkovitog ostvarivanja prava slobodnog kretanja osoba (uvodna izjava 45. Uredbe br. 883/2004) i doprinosu poboljšanju životnog standarda i uvjeta zapošljavanja (uvodna izjava 1. Uredbe) (presuda Brey, t. 41. i navedena sudska praksa).

- 27 Istodobno, u uvodnoj izjavi 10. Direktive 2004/38 naveden je još jedan cilj: [o]sobe koje ostvaruju pravo na boravak ne bi, međutim, trebale postati prekomjeran teret za sustav socijalne pomoći države članice domaćina tijekom prvotnog razdoblja boravka. Međutim, taj drugi cilj postoji samo zbog prvog: budući da je cilj direktive olakšati ostvarivanje prava boravka, države članice smatrale su da je potrebno pripaziti na to da financijski teret te slobode bude pokriven (mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Watheleta u predmetu Gusa, t. 52.).
- 28 U svrhu zaštite financijskih interesa država članica, Direktivom je na temelju članaka 20. i 21. UFEU-a utvrđen niz zahtjeva i ograničenja u pogledu slobode kretanja i boravka u Europskoj uniji. U ovom predmetu, relevantan uvjet da građanin Europske unije koji ne obavlja gospodarske djelatnosti ostvari pravo boravka u državi članici domaćinu (dulje od tri mjeseca) jest onaj predviđen člankom 7. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2004/38, odnosno da ima dostatna sredstva kako ne bi postao teret za sustav socijalne pomoći države članice domaćina tijekom svog razdoblja boravka te je sveobuhvatno zdravstveno osiguran.
- 29 U ovom su predmetu nadležna tijela primijenila i odredbe Direktive 2004/38 i odredbe Uredbe 883/2004. Senāts (Vrhovni sud) uopće ne dvoji o primjenjivosti Direktive 2004/38, ali smatra da u ovom predmetu treba pojasniti **pitanje relevantnosti Uredbe br. 883/2004.**
- 30 Sud Europske unije presudio je da se razlika između davanja koja ulaze u područje primjene Uredbe br. 883/2004 i onih koja su iz nje isključena temelji se u bitnome na konstitutivnim elementima svakog davanja, osobito ciljevima i uvjetima njegove dodjele, a ne na činjenici da nacionalni zakon davanje kvalificira davanjem socijalne sigurnosti (presude Molenaar, t. 19., Komisija/Slovačka, t. 70 i Czerwiński, t. 33.).
- 31 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, davanje se može smatrati davanjem socijalne sigurnosti ako se dodjeljuje bez ikakve individualne ili diskrecijske ocjene osobnih potreba i ako se odnosi na jedan od rizika izričito nabrojanih u članku 3. stavku 1. Uredbe br. 883/2004 (presuda da Silva Martins, t. 38. i navedena sudska praksa te Komisija/Slovačka, t. 71.).
- 32 Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da je prvi od dva uvjeta ispunjen kada se dodjela davanja izvršava s obzirom na objektivne kriterije koji, kada su ispunjeni, daju pravo na davanje a da nadležno tijelo ne može uzimati u obzir ostale osobne okolnosti (presude Hughes, t. 17.; Molenaar, t. 21.; Maaheimo, t. 3.; De Cuyper, t. 23.; Hughes, t. 17.; Komisija/Slovačka, t. 73. i A, t. 34.).
- 33 S obzirom na kumulativnu narav dvaju navedenih uvjeta, ako samo jedan od njih nije ispunjen, predmetno davanje nije obuhvaćeno područjem primjene Uredbe br. 883/2004 (presuda A, t. 33.). Budući da je popis u članku 3. stavku 1. Uredbe br. 883/2004 iscrpan, davanje koje se ne odnosi na pokrivanje jednog od rizika navedenih u tom članku u svakom se slučaju mora izuzeti iz područja primjene

Uredbe br. 883/2004 (presude Hoeckx, t. 12.; Scrivner i Cole, t. 19.; Otte/Njemačka, t. 22.; Molenaar, t. 20. i da Silva Martins, t. 41.).

- 34 Trenutačno, latvijski sustav zdravstvene zaštite temelji se, prije svega, na pružanju usluga zdravstvene zaštite na trošak države, a financira se iz poreznih prihoda. Također se, od 2018., financira iz obveznih doprinosa za socijalnu sigurnost. Isto tako, izvore financiranja zdravstvene zaštite čine: participacija koju plaćaju bolesnici, sredstva iz dobrovoljnih osiguranja, financiranje iz općinskih proračuna na temelju općinskih odredbi, prihodi zdravstvenih ustanova i privatna ulaganja u medicinske ustanove. Općenito se može reći da je financiranje zdravstvene zaštite u Latviji prije svega javno. S obzirom na prethodno navedeno, trenutačno se zdravstveni sustav u Latviji može opisati kao obvezno nacionalno zdravstveno osiguranje; Zakonom o državnom proračunu za predmetnu godinu utvrđuje se iznos njegova financiranja.
- 35 U skladu s latvijskim propisima, nekoliko kategorija osoba predviđenih zakonom mogu se koristiti zdravstvenom zaštitom na trošak države. Svi ostali rezidenti mogu se koristiti uslugama medicinskog liječenja uz plaćanje prema cjeniku koji primjenjuje zdravstvena ustanova ili uz plaćanje utvrđenih naknada za usluge specijalista.
- 36 Građani Europske unije koji nisu radnici ili samozaposleni u Latviji izuzeti su iz kategorija osoba koje se mogu koristiti uslugama zdravstvene zaštite na trošak države.
- 37 S obzirom na navedeno, zdravstvene usluge pružaju se bilo kojem rezidentu Latvije koji je uvršten u jednu od kategorija predviđenih zakonom, neovisno o financijskim sredstvima kojima raspolaže. Kriteriji koji se uzimaju u obzir pri procjeni i razvrstavanju osoba u kategorije objektivni su i u njima su navedena svojstva koja ta osoba mora imati kako bi bila u registru korisnika zdravstvenih usluga i tako se koristiti uslugama zdravstvene zaštite na trošak države. Iz propisa ne proizlazi da nadležno tijelo ima pravo ili je obvezno uzeti u obzir druge osobne okolnosti. Stoga bi pružanje usluga zdravstvene zaštite (kao davanja socijalnog osiguranja u naravi) moglo ispunjavati prvi zahtjev za primjenu Uredbe br. 883/2004. Jednako tako, usluge zdravstvene zaštite mogle bi ispunjavati zahtjeve iz članka 3. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 883/2004.
- 38 Primjena Uredbe br. 883/2004 dokazuje se, među ostalim, obrascem S1 koji je utvrđen na temelju navedene uredbe i koji se izdaje kada državljanin države članice boravi u državi koja nije ona u kojoj je osiguran. U tom slučaju, osoba i članovi njezine obitelji imaju pravo na sva davanja u obliku usluga (kao što je zdravstvena zaštita) koje su predviđene propisima države njihova boravišta kao da su u njoj osigurani. Naime, u ovom predmetu, žalitelj nije dobio taj obrazac. Međutim, kao što proizlazi iz spisa, uzrok tomu jedino je to što je talijansko nadležno tijelo smatralo da žalitelja treba izuzeti iz talijanskog sustava zdravstvene zaštite jer se preselio u Latviju, zbog čega mu nije trebalo izdati navedeni obrazac. U ovom predmetu relevantan je i obrazac E104 koji sadržava

informacije o razdobljima osiguranja osobe u državi koja izdaje obrazac (u konkretnom slučaju Italija).

- 39 Treba također uzeti u obzir da su člankom 3. stavkom 5. Uredbe br. 883/2004 iz njezina područja primjene izuzete socijalna i medicinska pomoć¹.
- 40 S obzirom na prethodno navedeno, u ovom je predmetu potrebno pojasniti može li se Uredba (EZ) br. 883/2004 primijeniti na usluge zdravstvene zaštite.
- 41 **Ako se Uredba br. 883/2004 primjenjuje na ovaj predmet, treba iznijeti sljedeće napomene.**
- 42 Svrha članka 11. stavka 3. točke (e) Uredbe br. 883/2004 jest utvrditi nacionalno zakonodavstvo koje se primjenjuje na ostvarivanje prava na davanja iz sustava socijalne sigurnosti iz članka 3. stavka 1. te uredbe kada se odredbe navedenog članka 11. stavka 3. točaka (a) do (d) Uredbe ne primjenjuju na osobu koja, konkretno, ne obavlja gospodarsku djelatnost. Cilj je članka 11. stavka 3. točke (e) Uredbe br. 883/2004 izbjeći istodobnu primjenu više nacionalnih zakonodavstava u određenoj situaciji i komplikacije koje iz toga mogu proizići, kao i spriječiti da osobe na koje se primjenjuje navedena uredba, zbog nepostojanja primjenjivog zakonodavstva, ostanu bez zaštite u području socijalne sigurnosti (vidjeti, po analogiji, presudu Brey, t. 38. i sljedeće).
- 43 Sustav kolizijskih pravila predviđen Uredbom br. 883/2004 dovodi do toga da se zakonodavcu svake države članice oduzima ovlast određivanja dosega i pretpostavki primjene nacionalnog zakonodavstva u pogledu osoba koje su mu podvrgnute i u pogledu područja na kojem nacionalni propisi proizvode učinke (vidjeti presudu Ten Holder, t. 21.).
- 44 U konkretnom slučaju, s obzirom na to da je žalitelju uskraćeno pravo pristupa talijanskom i latvijskom sustavu zdravstvene zaštite, žalitelj se našao u situaciji u kojoj je potpuno lišen zaštite u području socijalne sigurnosti. Do te situacije dolazi zato što je žalitelj ostvario pravo na slobodno kretanje. Izuzeće osobe iz sustava socijalne sigurnosti svih predmetnih država članica Europske unije u konkretnom slučaju ne bi trebalo dopustiti. Kao što proizlazi iz navedene sudske praske Suda Europske unije, članak 11. stavak 3. točka (e) Uredbe br. 883/2004 uveden je upravo zato da bi se spriječile takve situacije. Međutim, nije sasvim jasno koja je država članica pogriješila u primjeni svojeg zakonodavstva; Italija, time što je isključila žalitelja iz svojeg sustava zdravstvene zaštite zbog preseljenja ili Latvija, time što ga nije uključila u nacionalni sustav zdravstvene zaštite jer nije radio u Latviji u trenutku kad je zatražio zaštitu.

¹ Nap. prev.: u latvijskoj verziji, među ostalim, pojam „medicinska pomoć” upotrebljava se u užem smislu od pojma „zdravstvena pomoć” koji se upotrebljava u španjolskoj verziji.

- 45 **Ako se odredbe Uredbe br. 883/2004 ne primjenjuju u ovom predmetu**, treba odlučiti – s obzirom na to da je žalitelj građanin Unije – je li rješenje predviđeno latvijskim propisom u skladu s člancima 18. i 21. UFEU-a.
- 46 Sud Europske unije presudio je da je status građanina Unije predodređen da bude temeljni status državljanina država članica, koji onima od tih državljanina koji se nalaze u istoj situaciji omogućava da se u području primjene Ugovora o funkcioniranju Europske unije *ratione materiae* – neovisno o njihovom državljanstvu i ne dovodeći u pitanje iznimke izričito predviđene s tim u vezi – prema njima jednako pravno postupaju (presude Grzelczyk, t. 31.; D’Hoop, t. 28. i N., t. 27.).
- 47 Sud je presudio i to da se svaki građanin Unije može u svim situacijama koje ulaze u područje primjene prava Unije *ratione materiae* pozvati na zabranu diskriminacije na temelju državljanstva iz članka 18. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Te situacije obuhvaćaju one koje proizlaze iz korištenja slobode kretanja i boravka na području država članica koju dodjeljuju članak 20. stavak 2. prvi podstavak točka (a) i članak 21. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (presude N., t. 28. i navedena sudska praksa te Dano, t. 59.).
- 48 Također, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da nacionalni propis koji pojedine vlastite državljanine dovodi u nepovoljniji položaj samo zbog toga što su ostvarivali svoju slobodu kretanja i boravka u drugoj državi članici čini ograničenje sloboda koje su člankom 21. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije priznate svakom građaninu Unije (presude Martens, t. 25. i A, t. 60.).
- 49 U presudi Trojani, Sud je presudio u bitnom da se građanin Unije koji ima boravišnu iskaznicu u nekoj državi članici može pozvati na članak 18. UFEU-a kako bi mu se odobrilo socijalno davanje pod jednakim uvjetima kao i državljanima te države članice (presuda Trojani, t. 46.).
- 50 Situacija u konkretnom slučaju upućuje na to da je moguće da je došlo do teške povrede žaliteljevih prava, odnosno povrede koja ograničuje njegovo pravo na slobodu kretanja i uskraćuje mu prava u pogledu kojih je Europska unija donijela niz pravila o koordinaciji u području socijalne sigurnosti i socijalne pomoći. Samo zbog toga što je građanin Unije, žalitelj doista ima pravo na javnu zdravstvenu zaštitu koje je obuhvaćeno područjem primjene navedenih pravnih pravila. Dakle, taj status žalitelju daje pravo na ostvarivanje pogodnosti koje je zatražio. Stoga, iako propisi sekundarnog prava ne postoje, dovoljno je da žalitelj zatraži zdravstvenu zaštitu na trošak države samo na temelju statusa građanina Unije.
- 51 Naime, Ugovorom otvorene mogućnosti na području kretanja građana Unije ne bi mogle razviti svoj puni učinak ako bi se državljanina jedne države članice preprekama koje su nastale zbog njegova boravka u drugoj državi članici moglo odvratiti od njihova korištenja, a zbog propisa države njegova državljanstva koji negativne posljedice za tog građanina veže uz samu činjenicu korištenja tim mogućnostima (presude Martens, t. 26. i A, t. 61.).

- 52 Člankom 18. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije utvrđeno je da je unutar područja primjene Ugovorâ i ne dovodeći u pitanje bilo koju njihovu posebnu odredbu, zabranjena svaka diskriminacija na temelju državljanstva. Istodobno, Sud Europske unije istaknuo je ograničenu prirodu slobode kretanja i boravka na državnom području država članica. Konkretno, članak 20. stavak 2. drugi podstavak Ugovora o funkcioniranju Europske unije izričito određuje da se prava koja taj članak dodjeljuje građanima Unije ostvaruju u skladu s uvjetima i ograničenjima utvrđenima Ugovorima i mjerama usvojenima na temelju tih Ugovora. Na temelju članka 21. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, građani Unije imaju pravo slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenim u Ugovorima i u mjerama usvojenima radi njihove provedbe (presude Brey, t. 46. i navedena sudska praksa; Dano, t. 60.; Baumbest i R., t. 84. i sljedeće te Trojani, t. 31. i sljedeće).
- 53 Ograničenje slobode kretanja može se, prema pravu Unije, opravdati jedino ako počiva na objektivnim razlozima u općem interesu koji su neovisni o državljanstvu dotičnih osoba i ako je proporcionalno legitimnom cilju koji se nacionalnim pravom želi postići. Iz sudske prakse Suda proizlazi da je mjera proporcionalna ako je prikladna za ostvarenje zadanog cilja i ne prekoračuje ono što je nužno za njegovo postizanje (presude Martens, t. 34. i navedena sudska praksa te A, t. 67.).
- 54 U skladu s talijanskim pravnim poretom, talijanski državljanin upisan u registar u inozemstvu gubi pravo na medicinsku pomoć navedene države u inozemstvu. Ako su latvijski propisi usklađeni s odredbama Direktive 2004/38 i Uredbe br. 883/2004, nastat će situacija u kojoj se žalitelj i dalje neće koristiti uslugama javne zdravstvene zaštite u nijednoj državi članici, što je, prema mišljenju Senātsa (Vrhovni sud) protivno naporima Europske unije da osigura slobodu kretanja osoba unutar Europske unije i europsku integraciju.
- 55 Sud Europske unije već je imao priliku razmatrati pitanja koja se odnose na međusobni odnos Direktive 2004/38 i Uredbe br. 883/2004. Prema mišljenju Senātsa (Vrhovni sud), najrelevantniji predmet u okviru ovog spora jest predmet Brey. Međutim, dosad nisu razmatrani predmeti koji su izravno povezani s pružanjem javne zdravstvene zaštite građanima Unije u državama članicama u kojima se navedena zdravstvena zaštita pruža njihovim državljanima.
- 56 Sud je presudio da, iako Uredba br. 883/2004 ima za cilj osigurati građanima Unije koji su koristili pravo na slobodno kretanje radnika zadržavanje prava na određena davanja iz socijalne sigurnosti koja im je dodijelila njihova država članica podrijetla, Direktiva 2004/38 omogućuje državi članici domaćinu da građanima Unije koji nemaju ili nemaju više svojstvo radnika nametne legitimna ograničenja što se tiče dodjele socijalnih davanja kako ne bi postali nerazuman teret za sustav socijalne pomoći te države članice (presuda Brey, t. 57.).

- 57 Sud je naveo pravo radnika na slobodu kretanja iz kojeg proizlazi i pravo na davanja iz sustava socijalne sigurnosti. Žalitelj je istaknuo da se preselio u Latviju radi spajanja sa svojom obitelji. Iako se, kao što je prethodno navedeno, članak 11. stavak 3. točka (e) Uredbe (EZ) br. 883/2004 primjenjuje na osobe koje ne obavljaju gospodarske djelatnosti, nužno je istaknuti da bi također bilo razumno ispitati pitanje sa stajališta slobode kretanja radnika. Žalitelju je izdan obrazac E104 s podacima o razdobljima osiguranja koja je navršila osoba u državi koja izdaje obrazac. Stoga je moguće da je žalitelj imao status radnika u Italiji i da je pri preseljenju u Latviju također ostvarivao pravo na slobodu kretanja kao radnik. Osim toga, žalitelj je tražio posao otkad se preselio u Latviju i u radnom je odnosu od siječnja 2018. Istodobno, s obzirom na to da žalitelj nije imao (ili više nije imao) svojstvo radnika kada se preselio u Latviju, opravdano je, kao što je već napomenuto, na temelju Direktive 2004/38, propisati određena ograničenja za dodjelu davanja kako žalitelj ne bi postao teret za latvijski sustav socijalne pomoći.
- 58 Članak 24. Direktive 2004/38 i članak 4. Uredbe br. 883/2004 utvrđuju doseg **načela nediskriminacije** građana Europske unije koji ostvaruju pravo slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, utvrđeno u članku 18. UFEU-a. Senāts (Vrhovni sudi) iskazuje svoju zabrinutost zbog činjenice da je u ovom slučaju došlo do povrede načela jednakosti jer se žalitelj, koji je talijanski državljanin koji je koristio svoje pravo na slobodu kretanja, nalazi u nepovoljnijem položaju u odnosu na latvijske državljane i članove obitelji građana Unije koji se preselio u Latviju zbog poslovnih razloga.
- 59 U ovom predmetu, latvijska su tijela istaknula da je zaštita financijskih sredstava Latvije legitiman cilj uvođenja ograničenja za dodjelu socijalnih davanja. To može biti legitiman cilj, ali Senāts (Vrhovni sudi) dvoji o tome je li taj cilj proporcionalan u ovom predmetu.
- 60 Budući da pravo na slobodno kretanje, kao temeljno načelo prava Unije, predstavlja opće pravilo, uvjete iz članka 7. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/38 treba strogo tumačiti (presuda Brey, t. 70.; vidjeti, po analogiji presude Kamberaj, t. 86. i Chakroun, t. 43.), kao i u skladu s ograničenjima koja postavlja pravo Unije i načelo proporcionalnosti (presude Baumbast i R, t. 91.; Zhu i Chen, t. 32. i Brey, t. 70.).
- 61 Pri ispitivanju je li osoba postala prekomjeren teret za sustav socijalne pomoći države članice, nacionalna tijela moraju primijeniti smjernice utvrđene sudskom praksom Suda, konkretno obvezu uzimanja u obzir okolnosti svakog pojedinog slučaja.
- 62 Kad je riječ o pojedinačnom ispitivanju čiji je cilj sveobuhvatna ocjena tereta koji konkretno predstavlja dodjela davanja u odnosu na ukupni nacionalni sustav socijalne pomoći o kojem je riječ u glavnom predmetu, Sud je presudio da se pomoć koja je dodijeljena samo jednom podnositelju zahtjeva teško može kvalificirati kao „nerazuman teret” državi članici u smislu članka 14. stavka 1.

Direktive 2004/38 jer ona ne bi opteretila dotičnu državu članicu nakon što je za nju podnesen pojedinačni zahtjev, nego nužno na kraju, tek kad se zbroje svi pojedinačni zahtjevi koji su joj bili podneseni (presude Alimanovic, t. 62. i García-Nieto i dr., t. 50.).

- 63 Sud je presudio da to što država članica domaćin tako automatski isključuje ekonomski neaktivne državljane drugih država članica od primanja odnosnog socijalnog davanja, čak i za razdoblje nakon tri mjeseca boravka iz članka 24. stavka 2. Direktive 2004/38, nadležnim tijelima države članice domaćina ne omogućuje da, ako su sredstva osobe u pitanju manja od referentnog iznosa za dodjelu davanja, u skladu sa zahtjevima osobito članka 7. stavka 1. točke (b) i članka 8. stavka 4. te direktive i s načelom proporcionalnosti provedu opću ocjenu tereta koji bi dodjela tog konkretnog davanja predstavljala za cjelokupni nacionalni sustav socijalne pomoći s obzirom na osobne okolnosti koje obilježavaju situaciju dotične osobe (presuda Brey, t. 77.)
- 64 U ovom slučaju, i latvijska nadležna tijela i sudovi nižeg suda ocijenili su da je konkretna situacija sama po sebi prekomjeran teret za latvijski sustav socijalne pomoći. Međutim, s obzirom na zaključke Suda Europske unije, mogu postojati dvojbe u pogledu te ocjene. U ovom predmetu treba ocijeniti posebnu situaciju podnositelja zahtjeva, uzimajući u obzir, na primjer, činjenicu da se žalitelj preselio u Latviju radi spajanja s obitelji, da je radio u Italiji i tražio posao u Latviji te da ima dvoje maloljetne djece koja ovise o njemu i koja su istodobno talijanski i latvijski državljani. To upućuje na okolnost da podnositelj zahtjeva ima bliske osobne veze s Latvijom, zbog čega automatsko isključivanje žalitelja iz sustava zdravstvene zaštite na trošak države nije dopušteno.
- 65 Relevantno je da, što se tiče pristupa takvim davanjima, građanin Unije može zahtijevati jednako postupanje kao prema državljanima države članice domaćina na temelju članka 24. stavka 1. Direktive 2004/38 samo ako je njegov boravak na području države članice domaćina u skladu s uvjetima te direktive (presude Dano, t. 69.; Alimanovic, t. 49. i García-Nieto i dr., t. 38.). Ničemu se ne protivi nacionalni propis kojim se priznavanje socijalnih davanja građanima koji nisu ekonomski aktivni uvjetuje obvezom ispunjavanja materijalne pretpostavke za posjedovanje zakonitog prava boravka u državi članici domaćinu (presude Brey, t. 44.; Dano, t. 69. i mišljenje nezavisnog odvjetnika u predmetu Komisija/Ujedinjena Kraljevina, t. 77.). Međutim, Sud je također presudio da propis te vrste i dalje čini neizravnu diskriminaciju. Stoga, kako bi bio opravdan, mora imati legitiman cilj i ne smije prekoračiti ono što je nužno za njegovo ostvarenje (presuda Komisija/Ujedinjena Kraljevina, t. 76.).
- 66 U ovom predmetu nije sporno da žalitelj ispunjava zahtjeve boravka koji su predviđeni člankom 7. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2004/38. Međutim, iz upravnih odluka proizlazi da je preduvjet zakonitog boravka postao zapreka koja je dovela do izuzeća prava na davanje iz sustava socijalne sigurnosti (zdravstvena zaštita na trošak države). Senāts (Vrhovni sud) dvoji o tomu je li to u skladu s odredbama Direktive 2004/38 i Uredbe 883/2004. Drugim riječima, postavlja se

pitanje može li činjenica da je podnositelj zahtjeva sveobuhvatno zdravstveno osiguran, što je jedan od preduvjeta zakonitosti boravka predviđene Direktivom 2004/38, biti osnova za odbijanje uključivanja podnositelja zahtjeva u sustav zdravstvene zaštite na trošak države. Istodobno postoje dvojbe o tome jesu li ograničenja koja su uspostavljena radi zaštite financijskih interesa latvijskog sustava zdravstvene zaštite primjerena ili nadilaze ono što je nužno za postizanje cilja.

- 67 Osim toga, treba razmotriti pitanje **obrnute diskriminacije** (*reverse discrimination*). U konkretnom slučaju, kao što proizlazi iz Zakona o financiranju zdravstvene zaštite, član obitelji građanina Europske unije koji radi ima pravo na javnu zdravstvenu zaštitu. Međutim, budući da je žalitelj oženjen latvijskom državljankom koja se nije koristila pravom na slobodu kretanja, uskraćen mu je pristup zdravstvenoj zaštiti kao osobi sa statusom člana obitelji na temelju sklapanja braka.
- 68 Sud je presudio da, ako se predmetni građanin Unije nikada nije koristio pravom na slobodu kretanja i oduvijek je boravio u državi članici čiji je državljanin, taj građanin nije obuhvaćen pojmom „nositelj prava” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2004/38, tako da se ta odredba ne primjenjuje na njega (presuda McCarthy, t. 39.).
- 69 Također je presuđeno da cilj građanstva Unije nije proširiti materijalno područje primjene Ugovora na unutarnje situacije koje uopće nisu povezane s pravom Unije. U takvom slučaju, svaka diskriminacija državljanina države članice mora biti uređena pravnim instrumentima te države (presuda Land Nordrhein-Westfalen/UEcker i Jacquet/Land Nordrhein-Westfalen, t. 23.; vidjeti i presude Garcia Avello, t. 26.; Schempp, t. 20. te Gouvernement de la Communauté française i Gouvernement wallon, t. 39.).
- 70 Istodobno, Sud Europske unije presudio je da se među situacije koje su obuhvaćene područjem primjene prava Unije *ratione materiae* ubrajaju, među ostalim, one koje se odnose na ostvarivanje temeljnih sloboda zajamčenih Ugovorom, a osobito one koje se odnose na slobodu kretanja i boravka na državnom području država članica (presude Nerkowska, t. 26.; Bidar, t. 33. i Schempp, t. 17. i 18.).
- 71 Ako je osoba ostvarila slobodu koja ju je priznata pravnim poretom Unije i to utječe na njezino pravo da se koristi davanjem koje je predviđeno nacionalnim propisima, to se ne može smatrati unutarnjom situacijom koja nije povezana s pravom Unije (presuda Nerkowska, t. 29.).
- 72 U jednom je predmetu Sud Europske unije odlučio da se pravo Europske unije primjenjuje na situaciju u kojoj onaj tko se koristio pravom na slobodu kretanja nije bio sam tužitelj, nego njegova supruga. Sud je u bitnom presudio da, zbog činjenice da se druga osoba koristila pravom koje dodjeljuje Europska unija i da je

ta situacija promatrana u cjelini dovoljno povezana s pravom Unije, ta prava treba dodijeliti i tužitelju (presuda Schempp, t. 25.).

- 73 U konkretnom slučaju, situacija se razlikuje od one u prethodno navedenom predmetu jer je žalitelj, a ne njegov bračni drug, onaj tko se koristio pravom Europske unije na slobodu kretanja. Međutim, jednako kao i u navedenoj presudi Suda Europske unije, ne može se smatrati da je riječ o isključivo unutarnjoj situaciji koja nije povezana s pravom Unije. Treba uzeti u obzir da je zabranjena svaka diskriminacija na temelju državljanstva. Osim toga, Senāts (Vrhovni sud) je zabrinut i zbog toga što u konkretnom slučaju ne zadire se ozbiljno samo u žaliteljevo građanstvo Unije, nego i u bit prava koja proizlaze iz njega (prava na slobodu kretanja). Stoga, što se tiče žalitelja, iako se njegova supruga koja je latvijska državljanka nije koristila pravom na slobodu kretanja, na njega treba primijeniti iste odredbe prava Unije koje se primjenjuju na člana obitelji građanina Unije.
- 74 Žalitelju bi, kao bračnom drugu latvijske državljanke, trebalo omogućiti da ostvari pogodnosti istovjetne pogodnostima koje ostvaruje član obitelji građanina Unije koji se seli u Latviju zbog poslovnih razloga.

RADNI DOKUMENTI